

Vuosikatsaus 2002

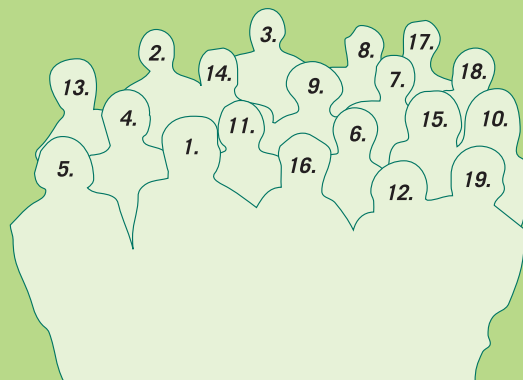
SUOMEN APTEEKKARILIITTO
FINLANDS APOTEKAREFÖRBUND

Suomen Apteekkariliiton hallitus vuonna 2002

- Reijo Purasmaa (1.)**
Espoon Espoonlahden apteekki
(puheenjohtaja)
- Klaus Holttinen (2.)**
Joutsenon apteekki (1. varapj.)
- Pekka Karttunen (3.)**
Suonenjoen apteekki (2. varapj.)
- Juha Anttinen (4.)**
Loimaan apteekki
- Kirsti Botell (5.)**
Helsingin Flemingin apteekki
- Matti Hietula (6.)**
Mäntsälän apteekki
- Juhani Itkonen (7.)**
Juukan apteekki
- Sakari Kolonen (8.)**
Kangasniemen apteekki
- Helena Lehtinen (9.)**
Urjalan apteekki
- Klaus Lindqvist**
Kouvolan Tornionmäen apteekki
- Juha Paumola (11.)**
Kuusamon Uusi apteekki
- Riitta Ronkainen (12.)**
Jalasjärven apteekki
- Tapio Ryttilä (13.)**
Viitasaaren apteekki
- Kari Wallenius (14.)**
Joroisten apteekki
- Sirkka Weckström (15.)**
Sipoon apteekki
- Leena Äystö (16.)**
Lapuan ensimmäinen apteekki

Suomen Apteekkariliiton hallitus vuonna 2002. Klaus Lindqvistin tilalla hänen varajäsenensä **Hannele Alanko (10.)**. Kuvassa myös liiton toimitusjohtaja **Reijo Kärkkäinen (18.)**, farmaseuttinen johtaja **Sirpa Peura (19.)** ja viestintäjohtaja **Erkki Kostiainen (17.)**.

SISÄLTÖ

Katsaus vuoteen 2002	3
TIPPA-hankkeen kolmas vuosi	4
Ammatilliset ohjelmat	4
Lääke- ja apteekkimaksulakiin muutoksia	5
Projekti turvaamaan terveydenhuollon tulevaisuus	6
Geneerisen substituution suunnittelu alkoi	7
Lääkkeiden koneellinen annosjakelu käynnistyi	8
SAL-Apteekkiverkko avautui	9
Farmaseuttipula paheni	10
Apteekit mukana vakavien tartuntatauti- ehkäisyssä	10
Kansainvälinen yhteistyö lisääntyi	11
Laatu- ja johtamiskoulutusta yhteistyössä	11
Apteekit huolehtivat lääkejätteistä	11

Tapahtui vuonna 2002	
Tammikuu-Helmikuu	12-13
Maaliskuu-Huhtikuu	14-15
Toukokuu-Kesäkuu	16
Heinäkuu-Elokuu	17
Syyskuu-Lokakuu	18-19
Marraskuu-Joulukuu	20-21
Apteekkariliiton yhtiöt	22
Tunnusluvut	23-25
Suomen apteekkijärjestelmä lyhyesti	26

Katsaus vuoteen 2002

Vuosi alkoi euron käyttöönotolla.

Vuosi 2002 käynnistyi apteekeissa euron käyttöönotolla. Siirtyminen euroon sujui apteekeissa ongelmitta.

Sosiaali- ja terveysministeriö jatkoi lääkepoliittisten linjausten valmistelua, ministeriön nimittämä selvitysmies teki esityksen lääkekorvausjärjestelmän uudistamisesta ja ministeriössä valmisteltiin generisen substituution käyttöönotto pikaisella aikataululla. Lääkelakiin ja eräisiin muihin apteekkien toimintaan vaikuttaviin lakeihin ja asetuksiin tehtiin myös joukko muutoksia.

Apteekkariliiton merkittävimmät apteekkitoiminnan kehittämishankkeet olivat koneellisen annosjakelun (ANJA) käynnistäminen ja valtakunnallisen, tietoturvallisen SAL-Apteekkiverkon rakentaminen.

Liiton ammatillinen kehittäminen tukeutui ammattiapteekkistrategiaan, jonka pohjalta jatkettiin muun muassa apteekkien astma- ja diabetesohjelmia sekä savuttomuustyötä.

TIPPA-hankkeen kolmas vuosi

tippa

Apteekkien lääkeneuvonnan tehostamiseen tähtäävä, vuonna 2000 alkanut nelivuotinen TIPPA*-hanke jatkuu.

Farmasian alan yhteisen hankkeen tavoitteena on edistää lääkkeiden rationaalista käyttöä apteekkien farmaseuttisen henkilökunnan antaman neuvonnan avulla ja vähentää itsehoitolääkkeiden tarpeetonta ja väärää käyttöä sekä lääkkeiden vääristä käytötavoista aiheutuvia haittoja ja kustannuksia. Hanke koostuu lukuisista erillisprojekteista.

Hankkeessa ovat mukana sosiaali- ja terveysministeriö, Lääkelai-

tos, Kansaneläkelaitos, Suomen Apteekkariliitto, Suomen Farmasialiitto, Kuopion yliopisto, Helsingin yliopisto, Farmasian oppimiskeskus ja Kuopion yliopiston Koulutus- ja kehittämiskeskus. Myös Suomen Kulttuurirahasto on osallistunut hankkeen rahoitukseen.

Projekti tuotti apteekkeille koulutusta ja koulutusmateriaalia sekä Balanced Scorecard -malliin perustuvan lääkeneuvonnan laadun itsearviointimittariston. Hankkeeseen liittyvä tuutoritoiminta jatkuu. Apteekkien asiakaspalvelua tukeva Tietotippa-tietokanta reseptilääkkeistä päivitettiin Apteekkariliitossa kolme kertaa. Hankkeen väliraportti julkaistiin huhtikuussa.

* Tarkoituksenmukainen Informaatio Potilaan Parhaaksi Apteekista

Ammatilliset ohjelmat

Apteekkariliiton ammatillisten ohjelmien avulla kehitetään pitkäjänteisesti apteekkihenkilökunnan osaamista vastaamaan kansanterveyden kannalta suurimpien potilasryhmien tarpeita lääkehoidon ohjauksessa. Ohjelmilla kannustetaan myös apteekkien ja muun terveydenhuollon yhteistyön lisäämiseen. Ammatillista osaamista korostavat ohjelmat perustuvat Apteekkariliiton ammattiapteekkistrategiaan.

Apteekkien astmaohjelma käynnistyi vuonna 1997 ja apteekkien diabetesohjelma vuonna 2001. Savuttomuustyöryhmän (SALSA) työ tähtää suurimman yksittäisen terveysriskin, tupakoinnin, vähentämiseen apteekkeissa annettavan neuvonnan ja asennemuokkauksen avulla. Apteekkien astmaohjelmassa oli vuoden lopussa 611 apteekkitoimipisteessä yhteensä 679 yhdyshenkilöä. Diabetesyhdyshenkilöitä oli 523 apteekkitoimipisteessä yhteensä 606. Apteekkariliitto toimitti yhdyshenkilöille säännöllisesti koulutus- ja muuta aineistoa.

Apteekkariliiton ammattiapteekki-strategia on kirjattu näihin julkaisuihin. Apteekkariliiton ja Farmasialiiton yhdessä hyväksymät apteekkitoiminnan eettiset ohjeet ovat ammattiapteekin kivijalka ja tukevat sen toimintaa terveydenhuollon osana.

Hallituksen esitys (HE 46/2002 vp) Eduskunnalle laeiksi lääkelain ja apteekkimaksulain muuttamisesta annettiin huhtikuussa. Muutoksilla lakien valtuutussäännökset asetusten ja alemmanasteisten määräysten antamiseen saatettiin uuden perustuslain mukaisiksi. Perustuslain ja hallintokäytönlain edellyttämien muutosten lisäksi lakeihin tehtiin samalla myös apteekkien toimintaan vaikuttavia muutoksia.

Lääke- ja apteekkimaksulakiin muutoksia

Apteekkariliitto osallistui lainsäädännön valmisteluun asian tuntijana ja lausunnonantajana ja oli kuultavana asian Eduskuntakäsittelyn aikana. Lakimuutokset säädettiin tulemaan voimaan vuoden 2003 alussa.

Läkelakiin sisällytettiin uusia ja uudelleen muotoiltuja säännöksiä muun muassa apteekin sopimusvalmistuksesta, lääkkeiden henkilökohtaisesta maahantuonnista, apteekin hoitamisesta, apteekkiluvan peruuttamisesta, apteekkarin kurinpitomenettelystä, apteekin tiloista, sairaala-apteekkeista ja lääkekaapeista sekä muutoksenhausta. Lääkekaappeja koskevat määräykset ja lääkkeiden markkinointia koskevat määräykset sisällytettiin lääkelakiin, kun niistä aiemmin oli säädetty Lääkelaitoksen määräyksillä.

Lääkkeiden ns. samanhintaisuussäännöstä täsmennettiin siten, että lääkkeiden hintojen pitää olla kaikissa apteekeissa samat. Valtioneuvoston lääketaksa-asetuksessa apteekit määrättiin kuitenkin antamaan 10 prosentin alennus lääkkeistä sotaveteraaneille ja annettiin mahdollisuus antaa alennuksia kanta-asiakkaille.

Apteekkimaksulain muutos poisti yleiset kauppatarvikkeet apteekkimaksun piiristä. Muutos johti yleisten kauppatarvikkeiden hintojen alentumiseen apteekeissa. Apteekkimaksusta vapaaksi säädettiin myös sopimusvalmistukseen liittyvä apteekkien välinen myynti sekä lääkemyynti sosiaali- ja terveydenhuollon laitoksille. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaille apteekkeille tuli mahdolliseksi saada alennusta apteekkimaksuun. Yli-

opistoapteekkien apteekkimaksujärjestelyihin Eduskunta ei puuttanut, vaan totesi asian olevan EU:n komission tutkittavana.

Apteekkeille säädettiin myös viranomaistehtävä, ns. Schengen -todistusten myöntäminen. Schengen -alueella matkustavalla henkilöllä, joka kuljettaa mukanaan huumausaineita tai psykotrooppisia aineita sisältäviä lääkkeitä, on oltava mukanaan viranomaisen myöntämä todistus. Uutena asiana lääkelakiin otettiin sähköistä lääkemääräystä koskeva perussäännös.

Lainsäädännön muuttumiseen liittyen Lääkelaitos joutui uudistamaan monia määräyksiään ja ohjeitaan.

Kansallinen Terveysprojekti terveydenhuollon tulevaisuuden turvaamiseksi

**Lääkekustannusten
kasvu tunnustettiin
realiteetiksi projektin
loppuraportissa.**

Kansallisen Terveysprojektin loppuraportti valmistui, ja valtioneuvosto teki projektin ehdotusten asteittaista toteuttamista koskevan periaatepäätöksen huhtikuussa.

Loppuraportissa esitettiin toimenpiteitä hoitoon pääsyn turvaamisesta, palvelujärjestelmän rakenteiden uudistamisesta, henkilöstön kehittämisestä ja koulutuksen lisäämisestä, sairausvakuutuksen tulevaisuudesta sekä terveydenhuollon rahoituksesta vuoteen 2010 saakka.

Lääkekustannusten kasvu tunnustettiin realiteetiksi. Sitä voidaan raportin mukaan parhaiten hillitä kouluttamalla lääkärikuntaa ja edistämällä rationaalista lääkkeenkäyttöä osana kansallisia hoitosuosituksia. Rohto-projekti esitettiin vakinaistettavaksi, mikä käytännössä tapahtui perustamalla

Lääkehoidon kehittämiskeskus. Raportissa ehdotettiin myös käynnistettäväksi selvitys kunnallisen terveydenhuollon ja sairausvakuutusjärjestelmän maksukattojen yhdistämisestä.

Sairausvakuutusjärjestelmää esitettiin kehitettäväksi siten, että kustannusvaikuttavat hoidot säilyvät korvattavina eikä järjestelmä tarpeettomasti lisää kalliiden, mutta vähemmän tehokkaiden hoitojen ja tutkimuksen käyttöä.

Lääkehuoltoa ei loppuraportissa juurikaan käsitelty, sillä lääkeasioita arvioitiin erillisenä kokonaisuutena sosiaali- ja terveysministeriössä. Ministeriön linjaukset lääkepolitiikaksi siirtyivät kuitenkin vuodelle 2003.

Apteekkariliitto osallistui asiantuntijana Kansallisen Terveysprojektin kahden osaprojektin työhön ja vaati muun muassa koulutusmäärien lisäämistä koskevia kirjauksia loppuraporttiin.

Apteekkariliitto edellytti, että käyttöönotettava substitutiomalli jättää riittävästi joustovaraa apteekkeille.

Geneerisen substituution suunnittelu alkoi ministeriössä

Kansallisessa terveysprojektissa lääkemenoja esitettiin hillittäväksi muun muassa edullisten rinnakkaislääkkeiden käyttöä edistämällä.

Sosiaali- ja terveysministeriö käynnisti pikavauhtia geneerisen substituution käyttöönoton suunnittelun. Ministeriön ensimmäinen luonnos toimintamallista tuli arvioitavaksi elokuun puolivälissä.

Apteekkariliitto ilmoitti elokuun lopulla suhtautuvansa substituution

käyttöönottoon myönteisesti, mikäli käyttöön otettava malli on käytännössä toimiva ja apteekkeille aiheutuvat lisäkustannukset korvataan. Liiton mielestä sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteltu ehdotus oli apteekkien kannalta hyvin byrokraattinen ja olisi heikentänyt potilaiden lääkkeiden saantia.

Liitto piti tärkeänä, että käyttöönotettava malli jättäisi edullisen lääkkeen valinnassa riittävästi joustoa apteekkeille ja että lääkettä ei kesken reseptin voimassaolon vaihdettaisi. Liitto piti tärkeänä

myös, että geneerisen substituution todelliset säästöt selvitetään kokonaiskustannukset huomioon ottaen ja tutkitaan, miten lääkevaihdot vaikuttavat lääkehoitojen onnistumiseen ja miten paljon lääkevaihdot ja niihin liittyvä neuvonta vievät apteekissa aikaa varsinaiselta lääkeneuvonnalta.

Geneerisestä substitutiosta alettiin puhekielessä käyttää ilmaisua lääkevaihto apteekissa.

Potilas- kohtainen koneellinen annosjakelu käynnistyi

Apteekkariliiton kehittämä lääkkeiden koneellinen annosjakelu alkoi helmikuussa pilottiprojektilla, johon osallistui 6 apteekkia ja 120 potilasta.

Annosjakelukone pakkaa asiakkaan lääkkeet annospussinauhaksi.

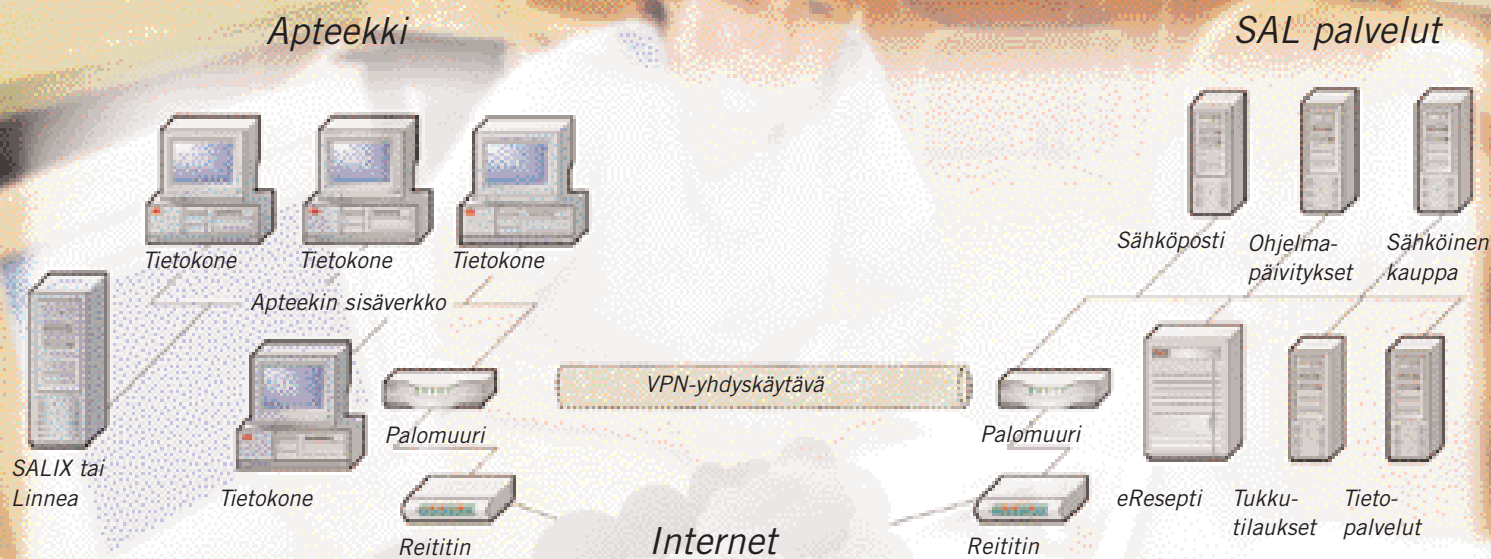
**Potilaskohtainen
annosjakelu
lisää lääketurvallisuutta
ja säästää rahaa.**

Syyskuussa käynnistyi pilotin toinen vaihe, jossa testattiin uusia tietojärjestelmiä useammassa apteekissa. Syksyllä käynnistyi myös Kelan rahoittama tutkimus koneellisen annosjakelun kustannusvaikutuksista.

Koneellisessa annosjakelussa apteekki toimittaa potilaan lääkkeet annoskohtaisiin pusseihin pakattuina 1-2 viikon tarvetta varten. Ennen annosjakelun aloittamista tarkistetaan potilaan kokonaislääkitys yhteistyössä lääkärin kanssa. Tarkistuksessa poistetaan mahdollisesti tarpeettomat lääkkeet ja päällekkäisyydet sekä varmistetaan, että lääkkeet sopivat samanaikaisesti käytettäviksi.

Kustannussäästöjä syntyy, koska potilas maksaa vain hänelle toimitetuista annospusseista. Lääkitysmuutoksia tehtäessä lääkehävikin määrä pienenee ja lääketurvallisuus lisääntyy, koska kotiin ei kerry turhia lääkkeitä. Apteekin tarjoama koneellinen annosjakelupalvelu vapauttaa palvelutalojen ja kotisairaanhoidon henkilökunnan aikaa muihin tehtäviin.

SAL-Apteekkiverkko avautui

Apteekkariliiton rakentama SAL-Apteekkiverkko tuli käyttöön maaliskuussa.

Apteekkiverkko tarjoaa apteekkeille turvallisen kanavan verkkoasiointiin. Sitä tarvitaan tulevaisuudessa sähköisten reseptien siirrossa ja toimittamisessa sekä viromaisasiointinissa, esimerkiksi Kelan kanssa tehdyn suorakorvaussopimuksen mukaisissa tilityksissä.

Apteekkiverkossa apteekkien sisäverkot suojataan etävalvotuin palomurein ja yhteydet Apteekki-verkon palveluihin salakirjoitetaan vahvalla salausmenetelmällä.

Ensimmäiset verkon palvelut olivat maksukorttivarmennus, tukku-tilauspalvelu sekä informaatiopalvelu. Kustannus Oy Duodecim tarjosi Terveysportti-tietopalvelunsa Apteekkiverkkoapteekkien keikelukäyttöön. Edita Publishing Oy:n kanssa käynnistettiin yhteistyö jatkuvasti ajantasaisen lainsäädäntötietokannan tarjoamiseksi Apteekkiverkossa.

Vuoden loppuun mennessä Apteekkiverkkoon oli liittynyt jo noin 170 apteekkia.

Tietoturvallista SAL-Apteekkiverkkoa tarvitaan mm. sähköisten reseptien siirrossa.

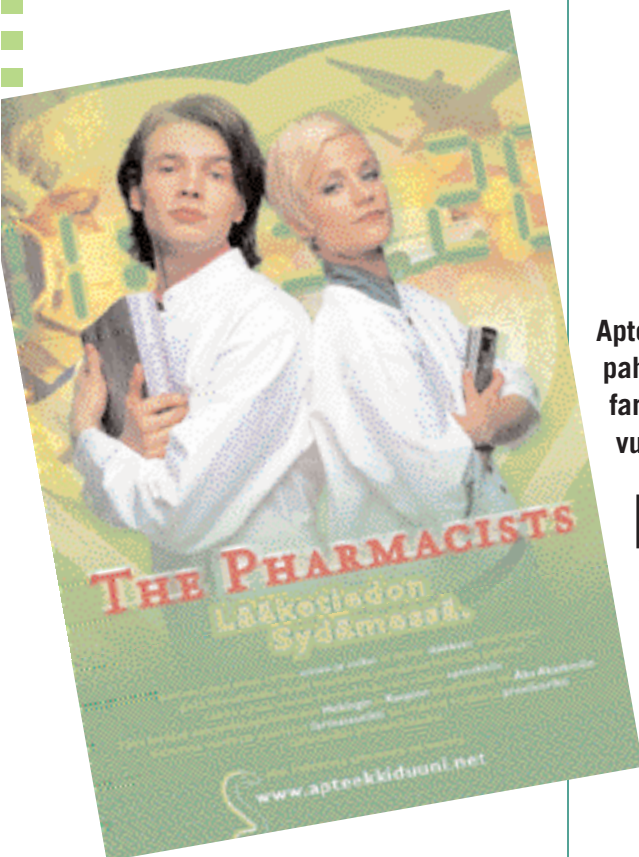
Farmaseuttipula paheni

Apteekkien farmaseuttipula paheni edelleen. Avoimia farmaseutin paikkoja oli vuoden lopussa jo 223.

Farmaseutin tutkintoon tähtäävillä muutokoulutuskursseilla opiskeli Turussa ja Oulussa yhteensä 100 opiskelijaa. Kurssit alkoivat helmikuussa 200, ja muutokoulutetut valmistuvat farmaseuteiksi keväällä 2003.

Apteekkariliitto vaati farmaseutikoulutuksen pikaista lisäämistä, ja selvitteli, minkälainen koulutus rakenne olisi tulevaisuudessa apteekkien kannalta tarkoituksenmukaisin. Liiton koulutusrakennetyöryhmä 2002:n raportti hyväksyttiin syyskokouksessa marraskuussa.

Apteekkien työvoimatilanteen parantamiseksi pitkällä tähtäimellä suunniteltiin mittava nuorille suunnattu imago- ja rekrytointikampanja toteutettavaksi vuonna 2003.

Apteekit mukana vakavien tartuntatautien ehkäisyssä

Neljä viidestä apteekista myi neuloja ja ruiskuja suonensisäisten huumeiden käyttäjille, jotta vakavien tartuntatautien leviäminen saataisiin pysäytetyksi. Monet apteekit myivät ruiskuja ja neuloja valmispakkauksissa, joissa tarjottiin myös tietoa, mistä voi saada apua huumeista eroon pääsemiseksi.

NORDIC PHARMACY ASSOCIATION
THE ROLE OF COMMUNITY PHARMACY
IN THE NORDIC COUNTRIES

Apteekit huolehtivat lääkejätteestä

Kuntien kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti apteekit huolehtivat vanhentuneiden ja käyttämättä jääneiden lääkkeiden keräämisestä. Lääkejätteen voi palauttaa apteekkiin maksutta. Apteekista lääkejäte toimitetaan ongelmajätelaitokselle.

Laatu- ja johtamiskoulutusta yhteistyössä

Kansainvälinen yhteistyö lisääntyi

Apteekkariliitot Suomessa, Tanskassa ja Norjassa sekä Apoteket AB Ruotsissa tiivistivät yhteistyötään perustamalla Pohjoismaisen Apteekkiyhdistyksen (Nordisk Apoteksforening).

Yhdistyksen tavoitteena on kehittää ja ylläpitää pohjoismaista ammatillista apteekkimallia sekä lisätä yhteistyötä ja vaikuttamista EU:ssa.

Suomen, Ruotsin ja Tanskan apteekkisektorin edustajat perustivat

lisäksi Pohjoismaisen palveluyhtiön (Nordisk Apoteksservice Ab) kartoittamaan mahdollisuuksia yhteisiin apteekkivalikoimiin mm. erilaisten terveystuotteiden alueella, sekä mahdollisuuksia auttaa potilaskohtaisen annosjakelun toteuttamisessa.

Apteekkariliitto osallistui aktiivisesti myös Euroopan unionin Apteekkijärjestön (PGEU) työhön ja oli keskeisesti mukana valmistelussa järjestön kannanottoja.

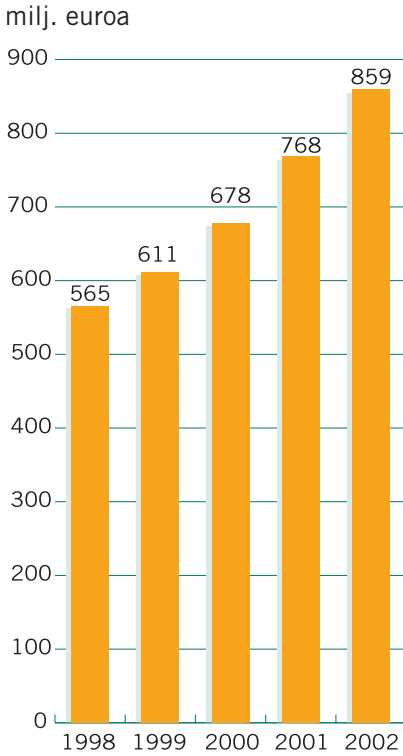
Apteekkariliitto järjesti apteekkeille laatu- ja johtamiskoulutusta yhdessä Laatu- ja johtamiskoulutuskeskuksen kanssa ja johtamiskoulutusta apteekkeille ja proviisoreille yhteistyössä JOKO Executive Education Oy:n kanssa. Koulutusohjelmiin osallistui yhteensä 44 henkilöä. Laatu- ja johtamiskoulutusohjelma toteutetaan vuosittain. Vuosina 1999 ja 2000 käynnistyneisiin koulutusohjelmiin on tähän mennessä osallistunut yhteensä 135 henkilöä.

JOKO EXECUTIVE EDUCATION OY
HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULU

Lääkekorvausjärjestelmä uusiksi

Lääkekorvaukset 1998-2002

Lääkekorvaukset ovat viime vuosina kasvaneet yli 10 prosentin vuosivauhtia. Kela maksaa kansalaisten kaikista lääkemenosta lähes puolet.

Sosiaali- ja terveysministeriö jatkoi lääkekorvausjärjestelmän uudistamisen valmistelua Lääkekorvaus 2000 -työryhmän ehdotusten pohjalta. Ministeriö nimitti tammikuussa professori Pauli Ylitalon selvitysmieheksi selvittämään lääkekorvausjärjestelmän laajuutta ja sisältöä. Työ valmistui elokuussa.

Selvitysmies esitti nykyisten erityiskorvausluokkien yhdistämistä uudeksi 90 prosentin korvausluokaksi ja peruskorvauksen nostamista nykyisestä 50 prosentista 60 prosenttiin. Lääkkeiden määrä uudessa erityiskorvausluokassa olisi nykyistä pienempi. Erityiskorvattavan sairauden tulisi olla vaikea ja pitkäaikainen. Edellytyksenä olisi lisäksi se, että lääkkeen hoidollinen arvo ja kustannusvaikuttavuus on osoitettu hyväksi.

Apteekkariliitto esitti, että lääkekorvauksissa tulisi siirtyä pelkästään prosenttiperusteiseen korvaukseen.

Apteekkariliitolta suositus lääkekaapeista

Apteekkariliitto laati suosituksen lääkekaappien toiminnalle. Suosituksessa kiinnitetään huomiota erityisesti lääkekaappien hoitoon, lääkevalikoimaan ja asiakkaan lääkeinformaation saannin varmistamiseen. Suomessa on noin 200 apteekien ylläpitämää lääkekaappia, joista voi ostaa itsehoitolääkkeitä rajoitetusti.

ANNOSJAKELU apteekkien palveluna

PARANTAA lääketurvallisuutta
SAASTAA lääkekustannuksia

Annosjakelu kiinnosti lääkäreitä

Apteekkariliiton käynnistämää koneellista annosjakelupalvelua esiteltiin Lääkäripäivillä. Apteekien uutta palvelumuotoa pidettiin tervetulleena ja lääketurvallisuutta lisäävänä uudistuksena. Palvelun uskottiin myös helpottavan resursipulasta kärsivän terveydenhuollon työtä sekä tuovan säästöjä lääkekustannuksiin.

Annosjakelupalvelua esittelemässä Hannu Pellinen (PharmaService Oy), Kirsti Ryttilä, Sirpa Peura ja Reijo Purasmaa.

PRESS

Apteekkariin luotetaan

Apteekarit osoittautuivat suomalaisten mielestä kolmanneksi luotettavimmaksi ammattiryhmäksi heti lentäjien ja sairaanhoitajien jälkeen, kertoi Valittujen Palojen branditutkimus, joka tehtiin liiki parissakymmenessä Euroopan maassa. Apteekareita piti luotettavana 92 prosenttia suomalaisista.

Apteekeissa siirryttiin joustavasti euroon

Apteekeissa varauduttiin euron tuloon vuodenvaihteessa hyvin koulutetulla henkilökunnalla ja reilulla vaihtokassalla. Ongelmia ei esiintynyt, vaikka uusi raha aiheuttikin hämmennystä.

"Ongelmia tai isompia kummalluksia eurojen kanssa ei ole ollut. Koneet ja ohjelmat ovat toimineet pääosin hyvin, eikä rahaväärennöksiä ole esiintynyt. Eniten työtä on teettänyt vaihtorahojen ja päiväkassojen laskeminen", helsinkiläisen Apteekki Medenan apteekkari Riitta Andersin kertoi.

"Siirtyminen euro-aikaan on mennyt kaiken kaikkiaan paremmin

Apteekkari Riitta Andersin ja farmaseutti Lena Jääskeläinen totuttelivat euroihin Apteekki Medenassa Helsingissä.

ja joustavammin kuin osasin odottaa", vahvisti myös Sodankylän apteekin apteekkari Maija-Liisa Lehtonen.

Hänen mukaansa asiakkaat suhtautuivat euron tuloon kärsivällisesti ja positiivisesti.

(Apteekkarilehti 2/2002)

Uutiset kännykkään

Apteekkariliitto otti käyttöönsä gsm-viestipalvelun, jonka avulla alan merkittävimmät uutiset välitetään tekstiviesteinä liiton jäsenten matkapuhelimiin. Palvelua käytetään myös kaikissa nopeaa tiedotamista vaativissa tilanteissa.

Jälkiehkäisytabletti suoraan apteekista 15 vuotta täyttäneille

Jälkiehkäisytabletti tulee reseptivapaaseen myyntiin apteekkeihin toukokuussa. Pillereitä saa kuitenkin myydä vain yli 15-vuotiaille ja heillekin vain yksi pakkaus kerrallaan. Apteekissa on annettava kaikki tarpeellinen tieto lääkkeestä ja varmistettava, ettei lääkkeen käyttäjällä ole esimerkiksi sen käyttöä rajoittavia sairauksia.

Nuorten abortit ovat lisääntyneet viime vuosina. Jälkiehkäisytablettien reseptipakon poistamista ovat vaatineet pitkään mui-

den muassa Väestöliitto, Suomen lapsi- ja nuorisogynekologinen yhdistys sekä Kätilöliitto. Lääkelaitoksessa jälkiehkäisyvapauttamista ja sen vaikutusta nuorten seksitapoihin pohdittiin pitkään, ja asiasta järjestettiin laaja lausuntokierros. Suurin osa lausunnonantajista kannatti reseptipakon poistamista kokonaan tai tietyillä ehdoilla.

(Keski-Uusimaa 23.1.2002)

Apteekkien toimitusvarmuus huippuluokkaa

Apteekkeihin tuoduista resepteistä 98,8 prosenttia voitiin toimittaa asiakkaille saman tien. Vain yhteen reseptiin sadasta lääkettä ei saatu hankittua saman työpäivän aikana, ilmeni Apteekkariliiton vuosittaisesta toimitusvarmuustutkimuksesta, joka tehtiin maaliskuun alussa 90 erikokoisessa apteekissa eri puolilla Suomea. Tutkimukseen sisältyi yli 95 000 reseptiä.

Avoimet ovet Apteekkariliitossa

Apteekkariliitto juhli yhteistyökumppaneidensa kanssa TIPPA-projektin puolimatkaa. Perinteiseen avoimet ovet -tapahtumaan osallistui reilut parisataa henkilöä.

Lääke- ja apteekkimaksulain muutokset eduskuntaan

Eduskunta sai käsiteltäväkseen lait lääkelain ja apteekkimaksulain muuttamisesta. Muutosten varsinainen syy oli saattaa lääkelainsäädännössä olevat valtuutussäännökset asetusten ja alemmanasteisten määräysten antamiseen uuden perustuslain mukaisiksi, mutta pykäliin tehtiin myös sisällöllisiä muutoksia.

Hyvää palvelua apteekkeissa

Apteekkaripäivät Helsingissä

Apteekkaripäivät järjestettiin Aliiton kevätkokouksen yhteydessä Marina Congress Centerissä Helsingin Katajanokalla huhtikuun puolivälissä. Ajankoh-taisseminaariin osallistui apteek-kareiden lisäksi myös jäsenapteek-kien proviisoreita. Näyttelyssä tuot-teitaan ja palveluitaan esitteli 60 näytteilleasettajaa. Ajankohtais-seminaarissa englantilaisapteek-kari Wally Dove kehotti suomalaisia kollegojaan varustautumaan moni-kansallisten apteekkiketjujen tu-loon myös Suomeen.

Wally Dove

Yksityinen terveydenhuolto ja ap-teekkipalvelut pärjäsivät par-haiten Taloustutkimuksen maaliskuussa julkistetussa palvelututki-muksessa. Ne saivat parhaat arviot ammattitaidosta, ystävällisyydes-tä, luotettavuudesta, saatavuudes-ta ja palveluhalusta. Vastaajien ar-viot julkisesta terveydenhuollosta si-tä vastoin olivat heikentyneet vuo-desta 1998.

Lääke- politiikkaa EU:ssa

Apteekkeja verkotetaan

Elektronisen reseptin tulo on innostanut apteekkeja lähtemään mukaan valtakunnalliseen apteekkiin verkko. Asennukset apteekkeihin käynnistyivät maaliskuussa. Apteekkariliitto rakentaa verkkoa jäsenapteekkiensa käyttöön. Asennuksia on tehty ympäri Suomen Lappia myöten. Tähän mennessä noin 50 liiton vajaan 600 jäsenapteekista on liittynyt mukaan.

(MediUutiset 12/2002)

Joka kolmas lääke jää kokonaan käyttämättä

EU:n komission asettama korkean tason G 10 Medicines -työryhmä sai huhtikuussa valmiiksi ehdotuksensa EU:n lääkepolitiikaksi. Apteekkien kannalta keskeisiä olivat esitykset lääkeinformaation kehittämisestä, lääkejake- luvun kustannuksista ja lääkkeiden hinta- kontrollista. Työryhmä esitti geneeristen lääkkeiden käytön edistämistä, jotta siitä muodostuvilla säästöillä uudet lääkekeksinnöt saataisiin rahoitettua ja nopeammin Euroopan markkinoille.

EU:n lääkelainsäädännön uudistamista ja komission ehdotusta direktiiviksi ammattipätevyyden tunnustamisesta käsiteltiin EU:n Parlamentissa. Komissio käynnisti myös palvelujen sisämarkkinastrategian uudistamistyön.

Komissio ehdotti myös, että lääkeyritykset saisivat vapaammin jaksaa tietoa HIV/AIDS-, diabetes- ja astman hoidossa käytettävistä reseptilääkkeistään muun muassa internetissä. EU:n parlamentti kuitenkin torjui ehdotuksen, koska mainonnan ja informaation rajanveto olisi ollut vaikeaa.

Apteekkariliitto osallistui EU-asioiden valmisteluun lähinnä EU:n Apteekkijärjestön (PGEU) työn kautta.

Karkean arvion mukaan vain joka kolmas suomalainen syö lääkärin pitkäaikaiseen sairauteen määräämän lääkkeensä täsmälleen oikein. Kolmasosa sorvaa lääkeannostaan tai lääkityksensä pituutta oman mielensä mukaan. Joka kolmas jättää lääkkeensä kokonaan ottamatta.

Lääke jää noutamatta tai nauttimatta esimerkiksi rahapulan, sivuvaikutusten pelon, unohtamisen tai välinpitämättömyyden takia.

Kallein lääke sekä yhteiskunnalle että potilaalle on loppujen lopuksi se ostettu, mutta ottamaton.

Tuoreen tutkimuksen mukaan apteekkeihin palautetaan vuodessa hävitettäväksi noin 1,6 miljoonaa lääkepakkausta. Niistä puoli miljoonaa on sellaisia, joita ei ole avattu ollenkaan.

(Etelä-Suomen Sanomat 19.3.2002)

Lääkkeiden valmiiksi annostelu estää virheitä ja säästää rahaa

Apteekkeissa on jo jonkin aikaa palveltu erityisesti vanhuksia ja hoitokoteja annostelemalla lääkkeet kertakäyttödoseihin. Uusinta uutta on koneellinen annosjake- lu. Vaikka palvelu maksaa asiakkaalle käsipelillä apteekissa tehtynä 3,5 euroa ja koneella viisi euroa viikon satsilta, se tulee Jalasjärven apteekkari Riitta Ronkaisen mukaan kuitenkin edullisemmaksi kuin kokonaisten purkkien ostaminen.

(Ilkka 18.4.2002)

Läketukku- kaupat esittivät toimitusmaksun korottamista

Apteekkitavaratukkukauppiat esittivät tukkukauppojen toimitusmaksun korottamista. Neuvottelujen jälkeen korotus toteutui vuonna 2003.

Asiakkaat tyytyväisiä apteekkeihin

Apteekkien asiakkaat ovat tyytyväisimpiä apteekkihenkilökunnan ystävällisyyteen, palvelualltiuteen ja asiantuntemukseen sekä apteekin sijaintiin, ilmeni Taloustutkimuksen tekemästä apteekkien asiakastytyväisyystutkimuksesta toukokuussa. Aiempiin tutkimuksiin verrattuna tyytyväisyys apteekkien tarjoamaan lääkeneuvontaan oli lisääntynyt eniten. Tutkimukseen osallistui kaikkiaan 8 600 apteekkiasiakasta 31 apteekissa eri puolilla Suomea.

Kouluasteikoilla (4-10) arvioituna apteekkien saamien yleisarvosanojen keskiarvo oli peräti 9,05. Erittäin tyytyväisiä apteekkihenkilökunnan ystävällisyyteen ja palve-

lualltiuteen oli 81 %, apteekin sijaintiin 79 % ja henkilökunnan asiantuntemukseen 75 % vastanneista. Myös apteekista saatuihin lääkkeiden käyttöohjeisiin, reseptilääkkeiden saatavuuteen, aukioloaikoihin, palvelun nopeuteen sekä apteekkitilojen viihtyisyyteen ja kokoon oltiin varsin tyytyväisiä. Vähiten tyytyväisiä asiakkaat olivat hintatasoon, joskin siihenkin erittäin tai jokseenkin tyytyväinen oli neljä viidestä vastaajasta. Keskiarvoa hieman parempia arvioita tutkimuksessa saivat pienet, liikevaihdoltaan alle 2 miljoonan euron apteekit sekä Pohjois-Suomen apteekit.

Apteekkariliitto tuki farmasian tutkimusta

Apteekkariliitto tuki farmasian tutkimusta ja apteekkien ammatillista kehittämistä myöntämällä hallinnoimistaan rahastoista 500 - 3 000 euron suuruisia apurahoja farmasian tutkimuksen edistämiseen, alan jatko-opintoihin sekä apteekki-farmasian erikoistumisopintoihin (PD) yhteensä 37 500 euroa.

Läkelain muutokset hyväksyttiin eduskunnassa

Eduskunta hyväksyi läkelain muutokset, joissa tarkennettiin muun muassa lääkkeiden samanhintaisuusperiaatetta.

Jälkiehkäisy apteekkien vastuulle

Jälkiehkäisyyn liittyvä neuvonta siirrettiin pääosin apteekkien vastuulle, kun jälkiehkäisyvalmiste Norlevo vapautui reseptiltä toukokuussa. Apteekkariliitto valmisteli apteekkeille ohjeistuksen neuvonnan toteuttamisesta jälkiehkäisyä tarvitseville asiakkaille. Apteekki voi toimittaa jälkiehkäisyvalmisteen reseptittä vain yli 15-vuotiaille.

Lääkkeet ja aurinko

Apteekkariliitto tuotti apteekkeissa jaetavaksi Lääkkeet ja aurinko -esitteen, jossa kerrotaan tavallisimmista valolle herkistävästä lääkkeistä ja ihon suojaamisesta auringolta.

Naisille apteekkioikeudet 100 vuotta sitten

Elokuun 29. päivänä tuli kulu-neeksi tasan 100 vuotta siitä, kun tsaari Nikolai II antoi naisille luvan pitää apteekkia. Sadassa vuodessa naisapteekkareiden määrä on lisääntynyt yli puoleen. Vuonna 2002 apteekkareista oli naisia jo 65 prosenttia.

PRESS

Apteekit halutaan määrätä myymään kopiolääkkeitä

Apteekit määrättäneen lain voimalla tarjoamaan asiakkaalle halvinta mahdollista kopiolääkettä. Asiaa koskevaa esitystä valmistellaan sosiaali- ja terveysministeriössä. Esitys valmistuu lausunto-kerrosta varten alkusyksyllä. Lääketeollisuus ja Lääkäriliitto vastustavat esitystä kiivaasti. Kummankin pääväite on, että kopiolääkkeiden aiheuttamat sekaannukset saattavat vaarantaa hoidon onnistumisen ja potilasturvallisuuden monin eri tavoin.

(Aamulehti 2.7.2002)

Apteekkarilehti 90 vuotta

Apteekkariliiton jäsenlehti Apteekkari ilmestyi kerran kuussa – myös heinäkuussa. Heinäkuussa vahvistui myös lehden toimitus. Uutistarjontaa täydensi lehden verkkouutisliite internetissä. Uuden tuotantoprosessin suunnittelu käynnistyi, ja lehti täytti 90 vuotta.

Aukeama ensimmäisestä Apteekkarilehdestä vuodelta 1912.

Yli 200 farmaseuttia saisi heti töitä

Yli 200 farmaseuttia palkattaisiin apteekkeihin vaikka heti, jos työntekijöitä olisi saatavilla. Pahin pula farmaseuteista on Varsinais-Suomessa, Satakunnassa, Kymenlaaksossa ja pääkaupunkiseudulla.

"Nuoret farmaseutit eivät mene apteekkeihin töihin vaan hakeutuvat muille aloille tai lääketeollisuuden palvelukseen. Moni jatkaa opiskelua proviisoriksi, mikä sinänsä on hyvä asia", arvioi asian tuntijaproviisori Johanna Kauseri Apteekkariliitosta.

(Karjalainen 7.7.2002)

Historiallisia kokoelmia lahjoituksena

Apteekkari Ahti Nokelan arvokas apteekkiesinekokoelma lahjoitettiin Apteekkariliitolle. Myöhemmin syksyllä Tamro lahjoitti Apteekkariliitolle historiallisen rohdoskokoelmahyllykön. Molemmat kokoelmat asetettiin esille liiton tiloihin.

FIP 2002 Nizzassa

Farmasian maailmankongressi FIP pidettiin Nizzassa Etelä-Ranskassa. Kongressin teemanä oli lääke- ja potilasturvallisuus. Kongressiin osallistui yli 100 suomalaista farmasian ammattilaista. Kongressin apteekkisektiossa kuultiin myös suomalaisiantuntijoita.

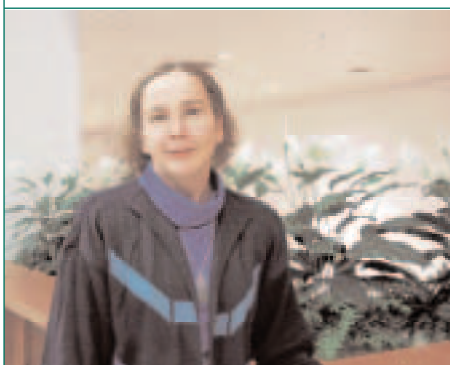
Pohjoismainen Apteekkiyhdistys (NA) julkisti kongressin yhteydessä apteekin roolia Pohjoismaissa käsittelevän kannanottonsa (The Role of Community Pharmacy in the Nordic Countries), johon on haettu mallia

erityisesti Suomen ammattiapteekkistrategiasta.

Kemikaalien myynti tarkkaan valvontaan

Kauppakeskus Myyrmannin pommiräjähdyksen tutkinnassa ilmeni, että räjäyttäjäksi epäilty nuorimies yritti hankkia pommiaineksia myös apteekeista. Tapauksen johdosta Apteekkariliitto päivitti vaarallisten kemikaalien myyntiä koskevat ohjeensa apteekeille.

Lohjan Virkkalan Omena apteekin apteekkari Eeva Teräsalmi valittiin lokakuussa EuroPharm Forumin presidentiksi. Hän toimi aiemmin järjestön varapuheenjohtajana ja apteekkien tupakanvieroitustoimintaa edistävän projektin johtajana.

Apteekkari Eeva Teräsalmi EuroPharm Forumin presidentiksi

Maailman terveysjärjestön (WHO) Euroopan aluetoimiston yhteydessä toimiva EuroPharm Forum edustaa eurooppalaisia farmasian alan järjestöjä ja toimii WHO:n terveyspoliittisten tavoitteiden edistäjänä.

Muita EuroPharm Forumin toimintamuotoja ovat mm. väestön lääketietämyksen lisäämiseen tähtäävä Kysy lääkkeistä! -kampanja sekä Astma-, Verenpaine-, Diabetes- ja HIV/AIDS -ohjelmat.

Apteekkariliitto osallistui näytteilleasettajana valtakunnallisille Terveys 2002 -messuille Helsingissä.

Terveystieto! -lehti luetuin terveystietolehti

Apteekkariliiton jäsenapteekkien asiakaslehti, Terveystieto!, oli syyskuussa julkistetun Kansallisen

Mediatutkimuksen mukaan Suomen luetuin terveystietolehti. Sitä luki noin 818 000 henkilöä. Lehti oli tutkimuksessa mukana ensimmäistä kertaa.

Vuonna 1983 perustettu lehti ilmestyi neljä kertaa ja numerokohdainen painos oli yli 400 000 kappaletta. Lehteä kustansi Apteekkariliiton viestintäyhtiö PharmaPress Oy, ja se toimitettiin yhteistyössä Yhtyneiden Kuvalehtien omistaman Kynämies Oy:n kanssa.

Ylimääräinen tunti liikuntaan

Suomalaisia kannustetaan liikumaan entistä enemmän myös talviaikaan. Hengitysliitto Heli ja Apteekkariliitto kehottavat suomalaisia käyttämään kesäajasta takaisin normaaliaikaan siirtymisestä liikenevän yhden "ylimääräisen" tunnin liikuntaan.

Ylimääräiseen liikkumiseen innostetaan järjestämällä erilaisia liikuntatempauksia. Ne alkavat 27. lokakuuta, kun kellon viisareita siirretään tunti taaksepäin. Nyt neljättä kertaa järjestettävällä Lisäaikaa Liikunnalle -kampanjalla aikuisväestöä kannustetaan aloittamaan säännöllinen liikunta. Kampanjassa on mukana yli 70 hengitysyhdistystä ja yli 200 apteekkia.

(Karjalainen 22.10.2002)

Duodecim | Apteekki -terveystietokirjat myyntiin apteekkeihin

Apteekkariliiton ja Kustannus Oy Duodecim yhteistyönä syntyi uusi Duodecim | Apteekki -terveystietokirjasarja, jonka ensimmäiset osat tulivat Apteekkariliiton jäsenapteekkien myyntiin lokakuussa.

Kirjat on suunnattu apteekkien asiakkaille, ja ne perustuvat Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecim terveydenhuollon ammattilaisille tuottamiin aineistoihin, joista kokeneet lääketieteen toimittajat ovat tiivistäneet ja muokanneet tekstin suurelle yleisölle ymmärrettävään muotoon. Sen jälkeen tekstit on vielä tarkistettu sekä Apteekkariliitossa että Lääkäriseura Duodecimissa. Kirjojen avul-

la asiakkaat saavat luotettavaa, riippumatonta ja ajantasaista tietoa käsiteltävästä aiheesta ja voivat helposti palauttaa mieliinsä lääkerissä ja apteekissa kerrottuja asioita kaikessa rauhassa kotona.

Oulunkylän apteekista vuoden opetusapteekki

Tänä vuonna Oulunkylän apteekissa on tarkoitus kehittää itsehoidon neuvontaa”, proviisori Tuula Jokelainen suunnitteli.

Oulunkylän apteekki Helsingistä valittiin vuoden opetusapteekiksi Farmasian Päivillä.

Oulunkylän apteekin valintaa vuoden opetusapteekiksi perusteltiin muun muassa sillä, että apteekissa farmasian opiskelijoiden ohjaus on toteutettu poikkeuksellisen suunnitelmallisesti.

Vuoden opetusapteekin titteli myönnetään apteekille, jossa farmaseutin ja proviisorin opintoihin kuuluva puolen vuoden harjoittelu on järjestetty esimerkillisellä tavalla. Apteekki valitaan koulutusyksikköjen opiskelijoilta keräämän palautteen perusteella. Valinnasta päättää työryhmä, jossa on edustajia koulutusyksiköistä sekä apteekki-alan järjestöistä.

Apteekeissa harjoittelee vuosittain nelisensataa farmasian opiskelijaa. Valtaosa heistä suorittaa harjoittelunsa yksityisissä apteekkeissa. Harjoittelu opetusapteekissa antaa opiskelijalle työelämän kannalta tärkeitä valmiuksia. Vaikka asiakaspalvelua harjoitellaan yliopistolla, vasta apteekissa opiskelija joutuu todellisiin asiakaspalvelutilanteisiin, joissa tarvitaan yliopistossa opittujen tietojen käytäntöön soveltamista. Opetusapteekkiharjoittelu on monille farmasian opiskelijoille myös ensimmäinen kosketus työelämään.

Apteekit kolmanneksi parhaita asiakaspalvelijoita

Apteekit sijoituivat kolmanneksi Asi Taloustutkimus Oy:n Kansallisessa Asiakaspalvelupalaute-tutkimuksessa, jossa haastateltiin yhteensä 12 000 suomalaista kulluttajaa. Apteekit saivat yleisarvosanaksi 8,41. Vain paikallisosuuspankit ja OP-ryhmän osuuspankit pärjäsivät apteekkeja paremmin. Kolmas sija jaettiin yksityisten apteekkien ja Helsingin yliopiston apteekin kesken. Molemmat saivat täsmälleen saman arvosanan 8,41.

Kohti sähköistä reseptiä

Sähköistä lääkemääräystä eli e-reseptiä koskeva esiselvitys valmistui. Kansaneläkelaitoksen johdolla selvitettiin sähköisen lääkemääräyksen vaihtoehtoiset toimintamallit, tarvittava tietotekniikka ja sen pilotointi. Lääkelaitoksen johdolla arvioitiin sähköiseen lääkemääräykseen liittyvät säännökset ja määräykset, selvitettiin niiden muutostarpeet sekä laadittiin ehdotukset tarvittavista toimenpiteistä.

Apteekkariliitto osallistui sekä ohjausryhmän että molempien osaprojektien projektiryhmän työhön. Sähköistä reseptiä päästään testaamaan vuonna 2003. Sen käyttöönotto vaatii muutoksia lainsäädäntöön ja alempiin normeihin.

Apteekkariliiton puheenjohtaja vaihtui

Joutsenon apteekin apteekkari Klaus Holttinen valittiin Suomen Apteekkariliiton uudeksi puheenjohtajaksi vuosiksi 2003-2004 liiton syyskokouksessa marraskuussa. Aiemmin liiton varapuheenjohtajana toiminut Holttinen seuraa tehtävässään liittoa kolme edellistä kaksivuotiskautta luotsannutta apteekkari Reijo Purasmaata.

Suomen Apteekkariliiton puheenjohtaja Klaus Holttinen.

Tuusniemellä aktiivisimmat liikkujat

Pohjoissavolainen Tuusniemen kunta on voittanut valtakunnallisen Lisäaikaa liikunnalle -kuntakilpailun. Hengitysliitto Helin ja Apteekkariliiton järjestämän leikimielisen kisan voittaja julkistettiin keskiviikkona Helsingissä.

Kilpailuun osallistui ihmisiä 256 kunnasta. Noin 3 100 asukkaan Tuusniemellä kuntoiluun otti osaa yli 300.

(Kaleva 5.12.2002)

Lääkkeiden omavastuita korotettiin

Eduskunta päätti, että Kelan lääkekorvauksia säästetään korottamalla peruskorvattavien lääkkeiden ostokertakohtainen omavastuu 8,41 eurosta 10 euroon. Erityiskorvattavissa lääkkeissä omavas-

tuu nostettiin 4,20 eurosta 5 euroon. Lääkekustannusten vuosikattoa tarkistettiin indeksin verran. Korotetut omavastuut tulivat voimaan vuoden 2003 alussa.

Reseptien määrä kasvoi pari prosenttia

Apteekit toimittivat vuonna 2002 yhteensä 38 542 620 reseptiä eli 7,4 reseptiä jokaista suomalaista kohti. Reseptien lukumäärä oli 1,9 prosenttia suurempi kuin vuonna 2001. Yksityisten apteekkien osuus toimitetuista resepteistä oli 34,7 miljoonaa kappaletta, eli yli 90 prosenttia.

Apteekkariliitto ja liiton omistamat yhtiöt esittelivät tuotteitaan ja palveluitaan Farmasian Päivien näyttelyssä. SAL-Apteekkiverkon Salkku-informaatiopalvelu oli ensiesittelyssä.

Apteekkariliiton yhtiöt

Jäsenapteekkiensa palvelemiseksi Apteekkariliitto on perustanut neljä yhtiötä, jotka liitto omistaa kokonaan.

Oy Medifon Ab

Oy Medifon Ab on apteekkien erikoistarvikkeiden ja yleisten kauppatarvikkeiden tukkukauppa. Medifonin tuotevalikoimiin kuului noin 400 tuotetta.

Yhtiön liikevaihto oli vuonna 2002 noin 1,8 miljoonaa euroa.

Yhtiö järjesti asiakasmatkan Saksan apteekkipäiville ja osallistui Pohjoismaisen palveluyhtiön (NAS) toiminnan suunnitteluun.

Pharmadata Oy

Pharmadata Oy on tietotekniikkayritys, joka toimittaa ja kehittää apteekkeille Salix-tietojärjestelmää. Se on käytössä 386 apteekkitoimipisteessä ja sen markkinaosuus on 49 %.

Yhtiön liikevaihto yli kaksinkertaistui ja oli 3,7 miljoonaa euroa.

Linux-pohjaisia SALIX-järjestelmiä toimitettiin vuoden loppuun mennessä 126 apteekkiin. Muu Salix-tietojärjestelmän kehittäminen liittyi pääosin eurojen ja maksukorttivarmennuksen käyttöönottoon.

PharmaPress Oy

PharmaPress Oy on viestintä- ja kustannusyhtiö. Yhtiö kustantaa Apteekkarilehden ja Terveystieteiden asiakaslehden lisäksi kirjoja, oppaita ja muita painotuotteita.

Yhtiön liikevaihto oli vuonna 2002 vajaa miljoona euroa.

Yhtiö julkaisi uuden Apteekkarimatrikkelin ja seinäkalerin vuonna 2003 sekä järjesti Apteekkipäivien näyttelyn.

PharmaService Oy

PharmaService Oy on palveluyhtiö, joka tuottaa ammatillisia palveluita liiton jäsenapteekkeille.

Yhtiön toiminta käynnistyi vuoden 2002 alussa. Yhtiö keskittyi koneellisen annosjakelun (ANJA -projekti) toteuttamiseen osana apteekkien sopimusvalmistustoimintaa. Yhtiö toimittaa myös SAL-Apteekkiverkon palvelut.

Vuoden lopussa annosjakelua oli tehty 11 apteekille ja 171 asiakkaalle. Annosjakelutoimintaan koulutettiin 29 apteekkia. Apteekkiverkkoon liittyi vuoden loppuun mennessä noin 170 apteekkia.

Apteekkien ja sivuapteekkien lukumäärä 1970 - 2000 sekä 31.12.2002

	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	31.12.2002
Apteekit	560	563	563	575	575	583	591	599
Sivu- apteekit	84	92	110	119	157	188	203	200

Suomessa on apteekki noin 6 500 asukasta kohti. Suomessa on Ruotsia, Norjaa ja Tanskaa tiheämpi apteekkiverkosto.

Apteekkien henkilökunta 1998 – 2002

	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002
Apteekkarit	576	572	575	584	578
Proviisorit	562	610	651	711	737
Farmaseutit	3299	3281	3332	3405	3339
Tekninen henkilökunta	1992	1981	2073	2269	2339
Muut (siistijät, harjoittelijat ym.)	600	639	550	587	610

Apteekkien henkilökunnasta 61 % on saanut farmaseuttisen koulutuksen.

Apteekkien toimittamat reseptit 1998 – 2002

	1998	1999	2000	2001	2002
Reseptit	34 033 700	35 248 276	36 721 264	37 828 309	38 542 620
Reseptiä/ asiakaspalvelija*	7670	7898	8056	8049	8282

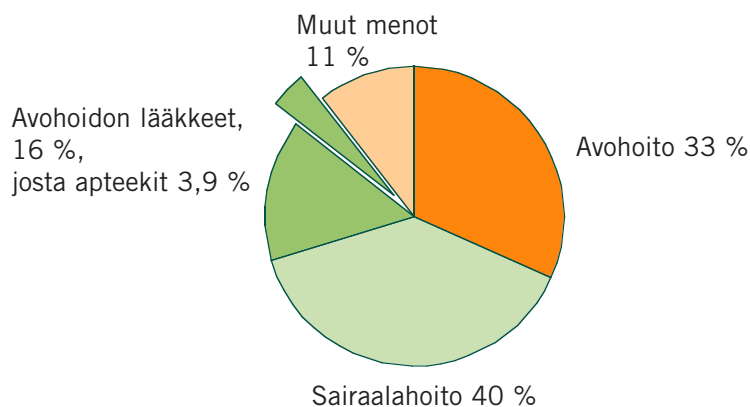
*apteekkari, proviisori tai farmaseutti

Apteekkien tehokkuus on lisääntynyt toimitettujen reseptien määrä/asiakaspalvelija -mittarilla arvioituna.

Keskiarvoapteekki 2002

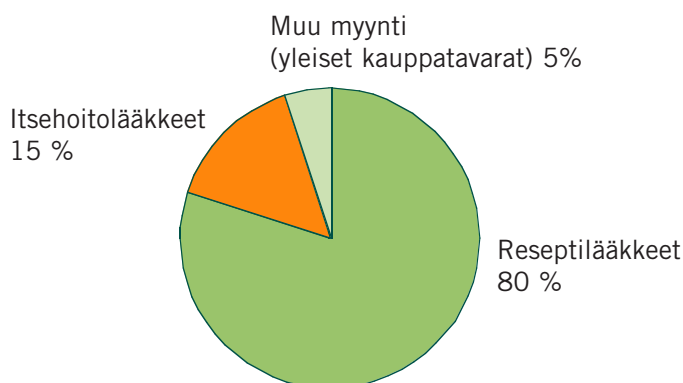
Liikevaihto	n. 2,7 milj. euroa
Reseptiä/vuosi	58 100 kpl
Apteekkimaksu	n. 200 000 euroa (7,5 % liikevaihdosta)
Henkilökunta	11 (1+1+5+4)

Terveydenhuollon kokonaismenot

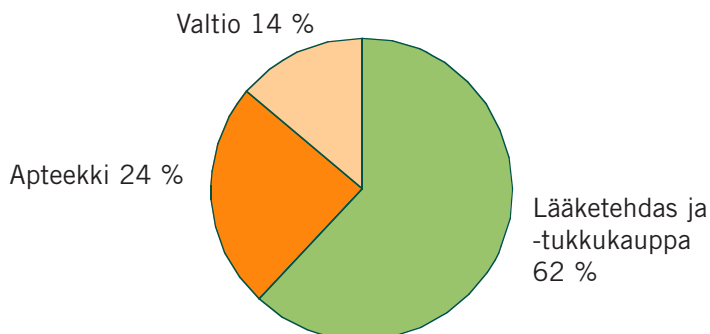
Terveydenhuollon kokonaismenot olivat vuonna 2001 yhteensä 9,2 mrd euroa eli 6,8 % bruttokansantuotteesta. Maanlaajuisen ja kattavan apteekkiverkoston ylläpitoon kului alle 4 % terveydenhuollon kokonaismenoista.

Apteekkien myynnin jakautuminen

Apteekkien myynti koostuu pääosin lääkkeistä. Muuta myyntiä ovat mm. pesu- ja puhdistusnesteet, kosmetiikka, ihonhoitotuotteet sekä sidetarvikkeet ja laastarit.

Lääke-euron jakaantuminen

Apteekin osuus lääkke-eurosta on keskimäärin vajaa neljännes. Valtion osuuteen sisältyy lääkkeiden arvonlisävero ja apteekkimaksu.

Lääkekorvaukset vuonna 2002

	(milj. euroa)
Eriyiskorvaukset (100 %)	248,6
Eriyiskorvaukset (75 %)	236,9
Peruskorvaukset (50 %)	319,6
Lisäkorvaukset	54,2
Yhteensä	859,3

Kela-korvaukset

Kela-korvausten piiriin kuuluvat lääkkeet jaetaan kolmeen eri korvausluokkaan.

Ylempi erityiskorvaus (100 %)

Kela maksaa 5 euron ostokerta-kohtaisen omavastuun jälkeen loput.

Alempi erityiskorvaus (75 %)

Kela maksaa 5 euron ostokerta-kohtaisen omavastuun jälkeen 75 %.

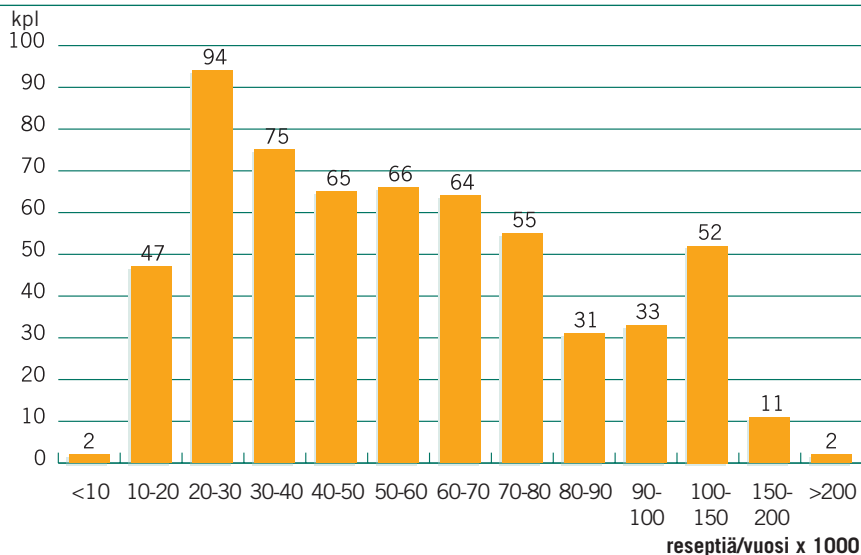
Peruskorvaus (50 %)

Kela maksaa 10 euron ostokerta-kohtaisen omavastuun jälkeen puolet.

Jos korvattujen lääkkeiden omavastuut ylittävät maksukaton (601,15 euroa v. 2003), Kela korvaa yli menevät omavastuut kokonaan. Edellytyksenä on, että katto ylittyy vähintään 16,82 eurolla, eikä korvausta ole saatu muualta. Lääkekorvausten saamiseksi suoraan apteekista tarvitaan Kela-kortti.

Apteekit kokoluokittain

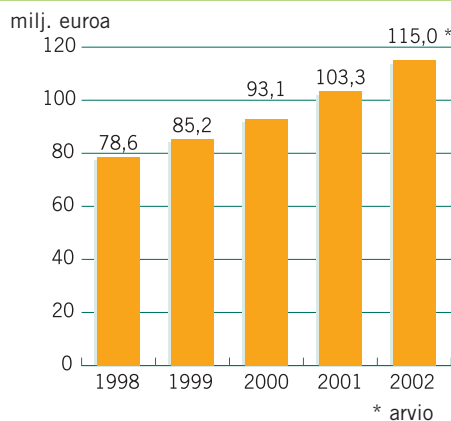
Suomessa on eniten 20 000 – 30 000 reseptiä vuodessa toimivia apteekkeja.

Apteekkien lääkevalmistus

Annosjauheita (kpl)	5 531 613
Kapseleita (kpl)	322 232
Tabletteja (kpl)	8 000
Voiteita (kg)	881
Nestemäisiä valmisteita (kg)	30 284

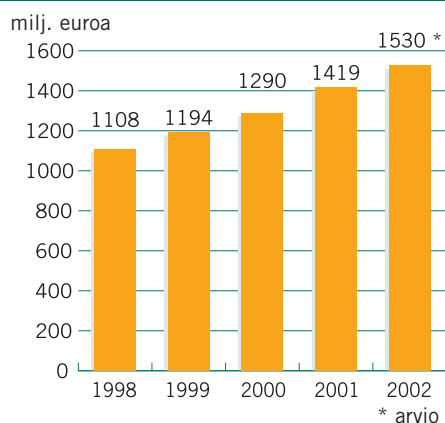
Apteekit valmistavat lääkkeitä edelleen myös itse, vaikka lääkevalmistus onkin vähentynyt viime vuosina. Taulukossa mainittujen lääkkeiden lisäksi apteekkeissa valmistettiin noin 0,6 % lääkärin määräämistä lääkkeistä. Useimmiten ne olivat lääkevoiteita.

Apteekkimaksu valtiolle 1998-2002

Yksityiset apteekit maksavat apteekkimaksua valtiolle yli 100 miljoonaa euroa vuodessa.

Yksityisten apteekkien liikevaihto 1998 – 2002

Apteekkien liikevaihdon kasvu johtuu pääasiassa uusien, kalliimpien lääkehoitojen käyttöönotosta. Kasvua selittää myös avohoidon lisääntyminen ja väestön ikääntyminen.

Suomen apteekkijärjestelmä lyhyesti

Apteekkiliikettä voi Suomessa harjoittaa vain Lääkelaitoksen myöntämällä apteekkiluvalla. Lääkelaitos myöntää apteekkiluvat tarveharkinnan perusteella. Apteekkiluvan saajan pitää olla Euroopan talousalueen jäsenmaan kansalainen ja laillistettu proviisori.

Apteekkilupa myönnetään tietyille sijaintialueelle, joka on tavallisimmin kunta. Kaupungeissa voi olla useita apteekkialueita. Apteekit voivat sijoittua sijaintialueellaan vapaasti, vaikkapa toistensa naapureiksi.

Apteekkiluvan saajalla eli apteekkarilla voi olla kerrallaan korkeintaan yksi apteekkilupa ja kolme sivuapteekkilupaa. Sivuapteekki voidaan itsenäistää Lääkelaitoksen päätöksellä. Ketjut eivät siten ole mahdollisia.

Apteekkilupa on henkilökohtainen, eikä sitä voi myydä tai vuokrata. Apteekkari on sekä ammatillisesti että taloudellisesti vastuussa apteekista. Apteekkilupa päätty apteekkarin täyttäessä 67 vuotta.

Apteekkilupaan liittyy useita velvoitteita. Tärkein niistä on lääkkeiden saatavuudesta huolehtiminen.

Lääkkeillä säännellyt hinnat

Lääkkeiden hinnat ovat kaikissa apteekeissa samat, sillä valtioneuvosto päättää lääkkeiden vähittäishinnat lääketaksa-asetuksella. Se määrittelee lääkkeen vähittäishinnan valtakunnallisesti käytössä olevan tukku- eli ostohinnan perusteella.

Läaketaksa on degressiivinen, eli apteekin myyntipalkkio suhteellisesti pienenee lääkkeen tukkuhinnan noustessa.

Apteekkimaksu tasaa

Läaketaksan lisäksi apteekkien talouteen vaikuttaa keskeisesti apteekkimaksu, jonka yksityiset apteekit maksavat valtiolle ja yliopistoapteekit omistajayliopistolle. Apteekkimaksun suuruus perustuu liikevaihtoon ja se on progressiivinen (0-11 % liikevaihdosta). Apteekkimaksua maksetaan pääasiassa vain lääkemyynnistä väestölle. Apteekkimaksu tasaa erikokoisten apteekkien tuloksia ja tuottaa valtiolle yli 100 miljoonaa euroa vuodessa.

Lääkkeen vähittäishinta apteekissa

(Valtioneuvoston asetus lääketaksasta 11.10.2001)

Lääkkeen ostohinta apteekille (€)	Lääkkeen vähittäishinta apteekissa (€)
0 – 9,25	1,5 x ostohinta + 0,50 € + alv. 8 %
9,26 – 46,25	1,4 x ostohinta + 1,43 € + alv. 8 %
46,26 – 100,91	1,3 x ostohinta + 6,05 € + alv. 8 %
100,92 – 420,47	1,2 x ostohinta + 16,15 € + alv. 8 %
> 420,47	1,125 x ostohinta + 47,68 € + alv. 8 %

Apteekkimaksu valtiolle

(Valtioneuvoston asetus apteekkimaksutaulukosta 3.1.2002)

Apteekin vuosiliikevaihto (€)	Apteekkimaksu liikevaihdon alarajalla (€)	Maksuprosentti alarajan ylittävistä liikevaihdosta
490 072 – 571 478	-	6
571 478 – 734 836	4 884	7
734 836 – 898 012	16 319	8
898 012 – 1 143 681	29 374	9
1 143 681 – 1 469 671	51 484	9.5
1 469 671 – 1 796 567	82 453	10
1 796 567 – 2 123 282	115 142	10.25
2 123 282 – 2 695 304	148 631	10.5
2 695 304 – 3 511 546	208 693	10.75
3 511 546 -	296 439	11

Yksityiset apteekit maksavat apteekkimaksunsa valtiolle, yliopistoapteekit vastaavan summan omistajayliopistolle.

Apteekkien taloutta säätelee keskeisesti kaksi elementtiä: lääketaksa ja apteekkimaksu.

Apteekkimaksun idea:

**Samanhintaisesta lääkkeestä pieni apteekki
saa vähän isomman “siivun” kuin iso apteekki.**

**Näin mahdollistetaan pienten apteekkien toiminta
ja maankattava apteekkiverkosto.**

Pieni Roobertinkatu 14 C, 00120 Helsinki
Puh. (09) 228 711/ vaihde, fax. (09) 647 167
Internet: www.apteekkariliitto.fi

SUOMEN APTEEKKARILIITTO
FINLANDS APOTEKAREFÖRBUND